

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Quærant novos labores, dum suis satisfecerunt. C. X.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

adferbat pocula, quot veniebant personæ, singula singulis, & multiplicato labore, descendendi ad cellarium & ascendendi ad triclinium suas multiplicare meritorum coronas, & potam recentem atque frigidum cononas, & sigillatim apponeret, & quidem annos sexaginta natus, nec vllm pro hoc labore admittebat socium & adiutorem. Amabat enim feruenter Deum, cuius gratia solus ita se fatigabat, cum minore incommodo posset fratrum sitim sedare. Talis est amantium consuetudo, inquit S. Chrysostomus: omnia amatorum negotia per se fieri vellent: & nihil sine se illos neque facere, neque dicere. Agnoscebat hanc præstantiam officiorum domesticorum noster Frater Franciscus Cardubensis filius Ducis Cardone & Segorua, Marchionis Comariensis, qui cum fuisset Rector celeberrime in Hispania Academia Salmanticensis, Societatem nostram ingressus, dum Philosophia operam daret, valde delectabatur inseruire cocco, non solum cum esset Nouitius, sed etiam ad studeret: Diebus festis & consueta recreationis, facultatem petebat eundi ad cultinam, vt inuaret in verrendo & lauandis rebus culinae, in preparandis cibis: nam ego aitch multum didici in hoc officio, cum essem in seculo, & vellem meam artem hic bene collocare, vt seruis Dei aliquis bonus cibus prepararet. Curam quoque bestiarum & iumentorum libenter suscipiebat, vt pabulum, & reliqua necessaria illis ministraret, dicens se etiam esse artis huius peritum. Peruenit tunc temporis Salmantici, am Pater quidam in equo valde debili ulcerato & lafo quem serè decreuerat tanquam inutilem, liberum ad campos dimittere. Sed ipse cum P. Ministri facultate recepit in se equi curam: cuius vulnera ipsemet abluibat ac diligenter medicabatur. Ita scribit eius familiaris P. Ludouicus de Ponte in vita P. Baltharis Aluarez eius Rectoris, cap. 30. pag. 347. Sic & Ioannes Ximenez sæpè hic laudatus, non contentus suis laboribus assiduus, quos in prædio Collegij subibat, cum ad Collegium redibat diebus festis, offerbat se ad partes cocci in culina obeundas, vt cocum ipsum subleuaret. Et antequam veniret ad Collegium, Deum in itinere orabat, reuens vel portans aliquid ex prædio, vt sibi bene iam fatigato labores graues iniungerentur. & sæpè iniungebantur, quos suscipiebat promptissime ac diligentissime.

CAPVT NONVM.

Procurant etiam aliorum labores subire.

80. EAndem ob causam, sanctâ quadam avaritiâ procurant (non immiscendo se quidem in aliorum officia, quod vetat Regula 32. communis) aliorum etiam officia subire, & loco aliorum, quando possunt, laborare. Imitentur hac in re Abbatem Moysen, de quo sic scribit Palladius: Egre diens, inquit, noctibus, abibat ad cellas Monachorum, qui se exercendo consenserant in laboribus, Lancicy Opusc. Tom. 2.

Et pro se aquam non potuerant amplius importare, & accipiens hydrias, eis nescientibus, illas aquâ implebat. Habent enim in illis locis aquam certâ distantem longitudine: alij quidem ad duos lapides, alij verò ad quinque, alij verò ad dimidium &c. Et Sozomenus idem narrans, postrema verba sic exponit: Res, inquit, erat valde laboriosa, nam locus vnde aquam hauriebat, ab aliis decem stadia, viginti ab aliis, ab aliis amplius triginta absuit.

1. 6. hist. cap. 29. Niceph. l. 11. c. 36.

CAPVT DECIMVM.

Querant novos labores, dum suis satisfecerunt.

Hoc non contenti, si suo labori satisfecerunt, ita vt non habeant quod agant in officio manuali sibi iniuncto, occupent se aliquibus aliis laboribus manualibus in beneficium Domus, in qua habitant, cessuris, tum ne otientur, tum vt bonorum quæ adferunt piè suscepti labores, participes fiant. Hoc inter alios docuit S. Ambrosius l. de Arcâ & Noë c. 23. Quando finis mens aliquod opus, non quasi consummato opere finitur, sed in alia recurrit opera, & semper incrementa viriuis exerceat: quandoquidem videt, quod in fructus suos terra renouetur.

81.

Ideo Deus, vt obseruat S. Chrysostomus Adamum ante peccatum in Paradiso posuit, vt operaretur, & custodiret illum. Cum homo omnibus deliciis potiretur in Paradyso voluptatis, inquit S. Chrysostomus, ne immodiâ prosperitate insoleret (omnem enim malitiam docuit otium) propterea præcepit Deus, vt operaretur illum & custodiret. Quid autem, dicit aliquis, illius curâ indigebat Paradyfus? Non hoc dico, sed voluit, vt paruam quandam sibi, congruâ gereret curâ, partim custodiendo, partim operando. Si enim laboris omnis fuisset expertus, protinus ex multo otio, in ignauiam prolapsus esset, nunc verò in operatione occupatus, quæ neg, dolore, neg, molestiâ adferret, moderatior vtiq, ac continentior esse debuit &c. Sicut clemens pater tenero filio omni copiâ fruenti, ne insolens fiat, paruam & congruam quandam curam excogitat, sic & Dominus Adâ operationem & custodiam præcepit vt vnâ cum voluptate, multiq, securitate ac delectatione, hæc duo haberet, quæ aliquantulum procliuitatem illius morarentur & impedirent. Si ergo Adamo, in statu innocentia constituto, nondum vlllo peccato inquinato, satisfactione laboriosa pro peccatis commissis non indigenti Deus in Paradyso voluptatis labores præscripsit, ne per otium in ignauiam prolaberetur, & ita iustitiam originalem amitteret, quanto magis conueniant labores manuum, hominibus coinquinatis multis peccatis, & quamuis à culpis eorum purgati sunt per Ecclesie Dei Sacramenta, habentibus tamen, vt plurimum, obligationem magnam luendarum penarum, in satisfactionem pro illis, & in recordationem peccatorum.

82. h. 14. in Genes. Gen. 2. 15. Eccl. 33. 29.

num. 9.

rum commissorum. Hæc enim obligatio per labores aboletur, ut ostensum est supra.

83.

f. 4. de ball. & alt. cordis.

Et hanc quoque ob causam S. Bernardus ait labores corporis esse subeundos: *Causam laboris, cogitet in labore, ut ipsa ei poena, quam patitur, culpam, pro qua patitur, repræsentet. Et dum videt vulnere ligaturam, (scilicet labores) ipsa sub panis vulnera medietur.* Sicut autem laborum exercitium præferat à peccatis, ita eorum neglectus adducit peccata. Quod S. Chrysostomus h. 2. ad pop. ponderans ait: *Ab initio Deus homini laborem alligavit, non puniens, neque ipsum castigans, sed corrigens. Et dicens: quando illaboriosam vitam debebat Adam, Paradiso excidit; quum laboriosam & erumnosam Paulus agebat vitam in labore & erumna, nocte ac die operans, tunc in Paradysum raptus est, & tertium in calum raptus est, ne igitur laborem respiciamus.*

84.

l. 10. Inft. cap. 14.

Quocirca S. Paulus Abbas apud Cassianum, quamvis laboribus manuum, nec pro se nec pro aliis opus haberet, illis se impendebat. Nam cum toto anno aliquid texeret, ex palmarum foliis quotidie cum opere totius anni, antrum eius fuisse impletum, id quod sollicita cura laborauerat singulis annis, supposito igne cremabat; in tantum probans sine opere manuum, nec in loco posse Monachum perdurare, nec ad perfectionis culmen aliquando conscendere: ut cum hoc fieri nequaquam necessitas victus exigeret (habebat enim ex palmarum fructibus, & horto modico, sufficientem alimentum suæ victus, & sufficientiam) pro solâ purgatione cordis, & cogitationum soliditate ac perseverantia cella, vel accedat ipsius victoria & ex purgatione persiceret.

85.

Maff. l. 3. cap. 6.

Abstine autem otium: sicut, ut dicitur in Regul. 44. Summatim, otium malorum omnium origo, Domi non sine locum non habeat. Hinc S. P. N. Ignatius, cum duos crescentes rei familiaris adiutores, ad ianuam alieno tempore consabulantes à superiore loco aspexisset, illico iussit acervum lapidum in proximo situm, in sum manuum adsum contignationem sine cunctatione transferre, eosdem tertio post mense, cum ibidem iterum orientes animaduertisset, illam ipsam lapidum cogeriem, ut in eundem locum referrent, unde asportauerant, imperavit, amice in super admonens: nihil in Dei famulatu periculosus esse desidiam.

Errant qui ideò Religiosum statum & vitam spiritualem amplectuntur, ut vivant in inerti quadam quiete, sed potius tunc magis eis laborandum est pro Deo, & pro Fratrum necessitatibus: Nam, ut ait S. Basilus Reg. fus. 37. *Vita secundum pietatem instituta, non ad laboris inertiam aut ad laboris fugam existimari debet, sed materia potius subeundi certaminis & maioris laboris.* Ideò S. Paulus Apostolus, etsi esset occupatissimus in prædicatione Evangelij, de se & suis adiutoribus scribit 2. Theff. 3. *Neque gratis panem manducavimus ab aliquo, sed in labore & fatigatione nocte & die operantes.* Non fuit contentus Apostolus laboribus diurnis, etiam noctes pro quiete destinatas dabat laboribus, ne otio locum daret, & inde orti solitis tentationibus. Nam, ut antiqui PP. apud Cassianum libr. 10. Inft. c. 23. dice-

bant: *Operantem Monachum ab vno demone pulsari; otiosum vero innumeris spiritibus denasari.* Vide totum lib. 10. Cass. de labore manuum tractatum.

Semper ergo, vel laborandum est, vel si nulla sit laboris materia & occasio, orandum. Ideò antiqui Coadiutores, qui sub Sancto P. N. Ignatio, & B. Francisco Borgia vixerunt, diebus festis perpetuò in templo flexis genibus sine ulla fulero orabant. Idem diebus laborum fabrici mutarij, in hyeme tempore tenebrarum, Rosaria B. V. Mariæ recitabant: Coqui autem, dispensatores, præfecti Refectorij, diebus ieiuniorum & abstinentiæ, templa Verbis, orandi, non garrandi causa, adibant. Ianitores & socij executionum ac similes, expletis suis laboribus, paucissima omnia & ambulacra verrebant, ne tempus sine merito transigerent, & otiosè traducerent.

Quocirca cum S. Antonius in Eremito afficeretur solitudine radiis, & clamasset: *Domine saluari cupio, sed cogitationes mee, me perturbant; mox vidit Angelum habitu monastico modo sedentem & operantem, modò genua ad orationem flectentem, inde rursus ad opus assurgentem, & calathos texentem, à quo huiusmodi documentum accepit. Et tu fac similiter, & saluus eris.* Quo ille oraculo confirmatus, & eidem obsecutus, salutem quam querebat invenit. Diebus verò festis & aliis, quando reuera non habent quo se laborando occupent in suo officio (vni sunt Pultores, Arcularij) vel in alieno; librum aliquem spiritualem legant, vel audiant, aut potius orant, Rosarium vel preces alias recitando. Nam, ut bene dicebat P. Balthasar Alvarez notæ sanctitatis in nostra Societate vir: *Bonus Religiosus in huius mundi exilio constitutus, toto tempore quo cum Deo suo non versatur, debet esse tanquam ingens saxum, vi quadam extra suum locum detentum, & suo modo gemens, quamdiu ita detinetur & impeditur. Ideò, sicut illud, impedimento sublato, magnâ vi ad suum tendit centrum, ita hic statim atque à tali impedimento se videt expeditum: mox ad suum Creatorem tanquam ad centrum suum pergere debet.* Ad hoc autem non satis, breuib; et si frequentibus orationibus iaculatoriis vacare, supra commendatis num. 8. 11. & 12. Sed opus est longiuscula tempora invenire pro oratione proluxâ faciendâ, præter horam matutinæ meditationis, vi sua debet sanctus ille & Apostolicus in Hispania Concionator Ioannes Auila, & in morte habuit idem P. Balthasar Alvarez, ut scribitur in eius vitâ c. 2. §. 2. Ioannes vero Ximenez supra laudatus, quamvis toto die gravissimos labores in prædio Collegij subiret, instar mancipij, & ideò longâ quiete ac somno indigeret, tamen tres tantum aut quatuor horas somno dabat, & secundâ aut tertâ post mediam noctem horâ surgebat, & quod reliquum erat noctis, pernoctabat in oratione Dei, in subtili turris domestica; dormiebat autem vestitus, assidentibus Superioribus, nec tamen quicquam in corpore nascebatur sordium, quæ ipsum molestarent, aut in expurgandis

gandis occuparent, sed anima & corporis munditiâ fruatur.

CAPVT VNDECIMVM.

Non fingant morbum vel debilitatem ob declinandos labores.

88. **A**bsit vt aliquis fingat se ægrotare, vel debilem esse, quo hac falsa excusatione labores subterfugiat: Grauiſſimè plectentur ij, inquit S. Basilus, qui quas à Deo datas sibi corporis vires habent, malitiosè celant, & aduersum Antistes petulant impudentiâ se gerunt, & illius insis non obtemperant. Si enim magnam Antistiti atque intolerabile periculum creat, occultum tenuisse talentum doctrinæ, ac non vniuscuiq; ante imminemem peccato frameam, indicasse sine dubio maius periculum incurrit is, qui datas sibi à Deo ad Communem reliquorum utilitatem, vires corporis, otiosas tenet, occultatq;. Nec tantùm in alterâ vitâ tales, vt ait S. Basilus, grauiter plectentur, sed quandoque etiam in hac vita Deus tales iustâ animaduersione castigat. Scribit Zacharias Bouerius in Annalibus PP. Capucinatorum, Quædam Genensis Prouincia fratrem Laicum, in Ceba Conuentu, iussu à Superiore Domus, quædam Monasterij negotia in Oppido agere, se ex morbo claudem simulantem, Superioris præceptum eluisse, & ab illius se obedientiâ exemisse. Atqui non fallitur Deus, quam ille causam simulauerat, quâ se ab obedientiâ subtraheret, hanc, penâ illi claudicationis infligi, confirmauit. Eadem enim die cum sartoriam forficem imprudenter gestaret, eâ è manibus delapsâ, recto mucrone in pedem ferit, cui tam profundè insigitur, vt eo percusso Fratrem perpetuò claudum reddiderit. Idem aliud exemplum recenset ibidem de quodam Laico, qui in Conuentu Rosicani, Consentina Prouincia, obcuria parentibus ortus, qui victum sibi quotidiano labore comparabat, cum primùm anno 1600. inter Capucinos locum sortitus est, eam paulatim sibi vite rationem constituit, quæ parum à nobilitate, atque otiosorum hominum statu abesse: quotidianum enim laborem, ac domus ministeria fastidians, honorabiliora tantùm officia, qualia aut viros seculares ad Conuentum aduentantes iucundo sermone excipere, aut questuarium munus exercere; aut Concionatoribus comitem se adiungere, atque alia eiusmodi, amplectebatur. Quod si eum domus Superior ad vile ac laboriosum opus vocaret; protinus se imbecilem ac ineptum asserbat, mollioreq; sibi habitu, candidiora cingula, curiosusq; consueta sandalia semper vendicans, nobilem inter pauperes vitam ducere videbatur. Hoc pacto non paucis ab eo annis in Religione transactis, tandem Rosicani in morbum incidit, quo pragruatus cum ad extremam tandem vitæ lineam peruenisset, palam se iusto Dei iudicio ad Tartara condemnatum affirmat: damnationisq; causam reddens, eod quod, inquit, cum in saculo vilis, & rerum omnium egenus essem, in Religione Nobilitatem insiar, mollem & delictatam vitam egi. Hæc suprema illius verba fuerunt, qui Lancij Opusc. Tom. 2.

bus miser, atque inexpiatus vitam conclusit. At verò, ne id vel ex delirio, vel diabolicâ dumtaxat tentatione, ex ore prolapsum esse quis existimaret, secundo, vel tertio post ipsius obitum die, dum Frater Iuniperus ab Albitona Laicus, noctu in cella orat; en illi celle ostium à defuncto pulsatur. Cui Iuniperus, dum Fratrem putat, Deo gratias, de more responder (quo ingrediendi facultas datur) at nemine ingrediente, cum iterum atque iterum celle ostium concuti audiret, mox Iuniperus ad ostium aduolat, neminemq; ad fores stantem offendens, Dormitorium vsque ad defuncti cellam percurrit, vnde illum abscisso capite, absque caputio erumpentem, ac præeuntem cernit: quem dum is manu apprehendere nititur, ille velut umbra ab Iuniperi oculis euasit, cartareisq; se mergit in vmbis.

CAPVT DVODECIMVM.

Offerant se Superioribus ad quosuis labores.

Quin potius alacriter offerant operam suam Superiori ad quosuis labores promptè suscipiendos. Adiuuandus est Superior, ait B. Laurentius Iustinianus, quatenus superimpositum illi onus libentius ferat. Tunc autem adiuuatur, tunc ipsius participatur labor, tunc letus effectus, pondus non sentit, cum prompto obeditur affectu. Coacta namq; seruitia fastidioso suscipiuntur animo. Quæ verò alacriter, placido vultu, & volenti exhibentur corde, laetificans præcipientem.

91. disc. & perfect. m. 6. con. cap. 7.

S. Antonius Patauinus, antequam esset promotus ad Ordines sacros, obtulit se Superiori suo potius ad obsequia perpetua Laicorum, præsertim culinaria, præferens illa statui Clericali; & non nisi coactus sacros Ordines suscepit, dicens se ineptum pro sacerdotio, & doctrinam exitiam, quâ erat imbutus, diu occultans, & ita latuisset tanquam literarum ignarus & rudis, nisi Spiritu S. impulsus eius Superior eum è culina euocatum, concionari in Refectorio coram PP. Dominicanis hospitibus iussisset. Quâ in concione ex obedientiâ præscripto habitâ, tunc primùm apparuit multiplex eruditio & doctrina pro sacerdotio apta, ab eo tam diu occultata.

CAPVT DECIMVMTER TIVM.

Etiam ingratis libenter seruiant, præsertim infirmis in valetudinario.

Libenter seruiant & necessaria ac consolatoria subministrant, etiam iis, qui non ostendunt se gratos, & æstimare obsequia eorum, præsertim si infirmis seruiant. Imitentur Ioannem Minorem Thebæum, discipulum Abbatis Ammonis, qui duodecim annis seni infirmanti fecit obsequium. Senex tamen cum vidisset eum laborantem, nūquam

92. Vit. PP. L. 7. c. 19. num. 2.